

OIDEACHAS AGUS GAIRMOILIÚINT

I gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta, is faoi na Ballstáit atá sé beartais oideachais agus oiliúna a chinneadh, leis an Aontas Eorpach ag feidhmiú i ról tacaíochta amháin. Tá comhdhúshláin áirithe ag na Ballstáit uile, áfach — sochaithe atá ag dul in aois, easnaimh scileanna sa lucht saothair, iomaíocht dhomhanda agus oideachas na luath-óige — agus, dá bhrí sin, tá comhfhreagairtí ag teastáil, le tíortha ag obair le chéile agus ag foghlaim óna chéile^[1].

BUNÚS DLÍ

Sainithníodh an oiliúint ghairmiúil mar réimse gníomhaíochta Comhphobail i gConradh na Róimhe in 1957, agus rinneadh an t-oideachas a aithint go foirmiúil mar réimse inniúlachta AE i gConradh Maastricht in 1992. Léirítear sa chonradh go 'rannchuideoidh an Comhphobal le hoideachas de chaighdeán a fhorbairt tríd an gcomhar idir Ballstáit a chothú agus, más gá, trí thacú lena ngníomhaíocht agus í a fhorlíonadh, agus freagracht na mBallstát i leith inneachar an teagaisc agus eagrúchán an chóras oideachais agus a n-éagsúlacht chultúrtha agus teanga á hurramá aige'.

Choinnigh Conradh Liospóin na forálacha maidir le ról AE in oideachas agus in oiliúint (Teideal XII, Airteagal 165 agus Airteagal 166), agus san am céanna cuireadh foráil nua isteach ar féidir cur síos a dhéanamh uirthi mar 'chlásal sóisialta' cothrománach: In Airteagal 9 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE), sonraítear an méid seo a leanas: 'Agus a bheartais agus a ghníomhaíochtaí á sainiú agus á gcur chun feidhme aige, tabharfaidh an tAontas aird ar na ceanglais atá nasctha le hardleibhéal fostaíochta a chur chun cinn, le cosaint shóisialta leormhaith a ráthú, leis an eisiámh sóisialta a chomhrac agus le hardleibhéal oideachais, oiliúna agus cosanta do shláinte an duine'.

Thairis sin, i gCairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh, a bhfuil an stádas dlí céanna leis na Conarthaí (Airteagal 6 den Chonradh ar an Aontas Eorpach) aici, sonraítear an méid seo a leanas: 'Tá ag gach duine an ceart chun oideachais agus chun rochtain a fháil ar oiliúint leanúnach agus ar ghairmoiliúint' (Airteagal 14), mar aon leis an 'ceart chun obair a dhéanamh agus gabháil do shlí bheatha atá roghnaithe nó glactha go saorálach aige nó aici' (Airteagal 15).

[1]Chun tuilleadh eolais a fháil, féach Bileog Eolais [3.6.4](#) maidir leis an Ardoideachas.

CUSPÓIRÍ

Ina bheartais agus ina ghníomhaíochtaí, ní mór don Aontas aird a thabhairt ar na ceanglais atá nasctha le hardleibhéal oideachais agus oiliúna a chur chun cinn. Dá bhrí sin, is iad seo a leanas cuspóirí straitéiseacha fadtéarmacha AE maidir leis an oideachas agus an oiliúint mar a leagadh amach i gConclúidí ón gComhairle an 12 Bealtaine 2009: (1) foghlaim ar feadh an tsaoil agus soghluaisteacht a fhíorú; (2) cáilíocht agus éifeachtúlacht an oideachais agus na hoiliúna a fheabhsú; (3) cothromas, comhtháthú sóisialta agus saoránacht ghníomhach a chur chun cinn; (4) cruthaitheacht agus nuálaíocht a fheabhsú, lena n-áirítear fiontraíocht, ar gach leibhéal oideachais agus oiliúna.

A BHFUIL BAINTE AMACH

A. 'Eoraip 2020' agus 'Oideachas agus Oiliúint 2020'

Tá borradh ar leith curtha faoin mbeartas oideachais agus oiliúna le glacadh na [straitéise 'Eoraip 2020'](#). Faoin straitéis 'Eoraip 2020', tugadh treoir shonrach maidir le hathchóirithe tosaíochta do na Ballstáit gach bliain i bhfoirm moltaí tír-shonracha. I réimse an oideachais agus na hoiliúna, léirítear sa [Chreat Straitéiseach don Chomhar Eorpach san Oideachas agus san Oiliúint](#) (ET 2020) na hionstraimí agus na socruithe le haghaidh obair chomhpháirteach ar leibhéal an Aontais. Ina theannta sin, leagtar amach ann seacht gcuspóir le baint amach faoi 2020:

- Ba cheart 95% ar a laghad de leanaí idir ceithre bliana d'aois agus an aois le haghaidh dul faoi oideachas éigeantach bunscoile a bheith rannpháirteach in oideachas na luath-óige (ráta 2018: 95.4%);
- Ba cheart gur lú ná 15% sciar na ndaoine atá 15 bliana déag d'aois agus nach bhfuil cumas leordhóthanach acu i léitheoireacht, sa mhatamaitic agus san eolaíocht (ráta 2015: 19.7% don léitheoireacht, 22.2% don mhatamaitic agus 20.6% don eolaíocht);
- Ba cheart gur lú ná 10% sciar na luathfhágálaithe oideachais agus oiliúna (ráta 2018: 10.6%);
- Ba cheart gurbh ionann agus 40% ar a laghad ráta na ndaoine idir 30 agus 34 bliana d'aois a bhfuil leibhéal oideachais treasach bainte amach acu (ráta 2018: 40.7%);
- Ba cheart gurbh ionann 15% ar a laghad agus sciar na ndaoine fásta (idir 25 agus 64 bliana d'aois) atá rannpháirteach san oideachas ar feadh an tsaoil (ráta 2018: 11.1%);
- Ba cheart go mbeadh roinnt ama caite thar lear i mbun staidéir nó oiliúna ag 20% ar a laghad de chéimithe ardoideachais agus ag 6% ar a laghad de dhaoine idir 18 agus 34 bliana d'aois a bhfuil cáilíocht ghairme tosaigh acu;
- Ba cheart go mbeadh ar a laghad 82% de chéimithe (daoine atá 20 go 34 bliana d'aois a bhfuil meánoideachas deiridh céime nó oideachas treasach curtha i gcrích

go rathúil acu) a d'fhág an t-oideachas idir bliain amháin agus trí bliana ó shin fostaithe (ráta 2018: 81.6%).

Cé go bhfuil dul chun cinn suntasach déanta ag tíortha Eorpacha i bhformhór na réimsí, is cúis inní fós iad na fíricí a bhaineann le hinniúlachtaí bunúsacha (léitheoireacht, matamaitic agus eolaíocht).

B. Clár Oibre Nua Scileanna don Eoraip

In 2016, d'eisigh an Coimisiún teachtaireacht maidir le [Clár Oibre Nua Scileanna don Eoraip \(COM\(2016\)0381\)](#) ina mhol sé 10 mbeart chun na scileanna atá ag teastáil sa mhargadh fostaíochta a thabhairt do dhaoine:

- Ráthaíocht Scileanna chun cuidiú le daoine fásta nach bhfuil acu ach beagán scileanna chun íosleibhéal litearthachta, uimhearthachta agus scileanna digiteacha a fháil;
- Athbhreithniú ar an [gCreat Eorpach um Cháilíochtaí](#);
- An 'Chomhghuaillíocht um Scileanna Digiteacha agus Poist Dhigiteacha' chun tacú leis an gcomhar i measc geallsealbhóirí oideachais, fostaíochta agus tionscail;
- An 'Treoirphlean um Chomhar Earnála maidir le Scileanna' chun feabhas a chur ar an bhfaisnéis maidir le scileanna;
- 'Uirlís um Phróifíliú Scileanna do Náisiúnaigh tríú tír' chun tacú le sainathint agus próifíliú luath scileanna agus cáilíochtaí na n-imirceach;
- Tacaíocht don ghairmoideachas agus don ghairmoiliúint, go háirithe trí imeachtaí agus gníomhaíochtaí laistigh den tSeachtain Eorpach um Scileanna Gairmiúla;
- Athbhreithniú ar an [Moladh maidir le hInniúlachtaí Lárnacha don Fhoghlaim ar feadh an tSaoil](#);
- Athbhreithniú ar Chreat [Europass](#);
- Togra i gcomhair Moladh maidir le Rianú Céimithe agus é mar aidhm leis feabhas a chur ar an tuiscint atá ann ar fheidhmíocht na gcéimithe i ndiaidh dóibh an t-oideachas agus an oiliúint a fhágáil;
- Dea-chleachtais a anailísiú agus a chomhroinnt chun gluaiseacht daoine ardoilte agus ardcháilithe idir tíortha ('sreabhadh inchinne') a bhainistiú.

C. Oideachas luath-óige

Tar éis ghlacadh [Cholún Eorpach na gCeart Sóisialta](#), ina n-aithnítear 'go bhfuil an ceart ag leanáí oideachas agus cúram luath-óige atá ar phraghas réasúnta agus ar ardchaighdeán a fháil', tá an t-oideachas luath-óige níos tábhachtaí fós ná mar a bhí. I mí na Bealtaine 2019, rinne an Chomhairle [Moladh](#) maidir le Córais Oideachais agus Cúraim Luath-Óige ar Ardchaighdeán a fhorghnóthú^[2].

[2] IO C 189, 5.6.2019, lch. 4.

D. Limistéar Eorpach Oideachais

I mí na Bealtaine 2018, tar éis chruinniú mullaigh Göteborg, d'fhoilsigh an Coimisiún teachtaireacht dar teideal 'Eoraip Níos Láidre a Thógáil: an ról atá ag beartais maidir le daoine óga, oideachas agus cultúr' (COM(2018)0268). Leagtar amach inti an fhís atá aige maidir le 'Límistéar Eorpach Oideachais' a thógáil lena n-áirítear, i measc nithe eile, togra le haghaidh Moladh ón gComhairle maidir le haitheantas frithpháirteach uathoibríoch a chur chun cinn i ndáil le dioplómaí ardoideachais agus meánoideachais shinsearaigh agus torthaí thréimhsí foghlama thar lear. Ghlac an Chomhairle an [moladh](#) sin an 26 Bealtaine 2018^[3].

E. Erasmus

Is é [Erasmus+](#) clár an Aontais le haghaidh na réimsí a bhaineann le hoideachais, le hoiliúint, le daoine óga agus le spórt do thréimhse 2014-2020. Is iad seo a leanas na cuspóirí sonracha a shaothraítear le clár Erasmus+: (1) leibhéal na bpríomhinniúlachtaí agus na bpríomhscileanna a ardú, agus aird ar leith á tabhairt ar a n-ábharthacht don mhargadh saothair agus ar a rannchuidiú le sochaí chomhtháite; (2) feabhsuithe cáilíochta, barr feabhais i nuálaíocht, agus idirnáisiúnú ar institiúidí oideachais agus oiliúna a chothú; (3) teacht chun cinn an limistéir Eorpaigh um fhoghlaim ar feadh an tsaoil a chur chun cinn agus feasacht a ardú ina leith, ar limistéar Eorpach é atá ceaptha chun athchóirithe beartais ar an leibhéal náisiúnta a fhorlónadh; (4) gné idirnáisiúnta an oideachais agus na hoiliúna a fheabhsú; agus (5) teagasc agus foghlaim teangacha a fheabhsú. Maidir leis an earnáil oideachais, tá an clár ag baint amach na spriocanna sin laistigh de chreat de phríomhghníomhaíochtaí.

- Príomhbheart 1: soghluaisteacht foghlama daoine aonair;
- Príomhbheart 2: comhar um an nuáil agus um malartú dea-chleachtas;
- Príomhbheart 3: tacaíocht d'athchóiriú beartas.

Rinneadh an [togra ón gCoimisiún](#) maidir le clár a thiocfaidh i gcomharbacht air (2021-2027) a fhoilsiú i mí Bealtaine 2018 ([COM\(2018\)0367](#)). Níl aon athrú suntasach tagtha ar struchtúr ginearálta an chlár. Tá sé molta ag an gCoimisiún, áfach, go méadófaí an buiséad faoi dhó óna leibhéal don chlárthréimhse 2014-2020 go EUR 30 billiún.

RÓL PHARLAIMINT NA HEORPA

Bhí an Pharlaimint i gcónaí ag tacú leis an dlúthchomhar idir na Ballstáit i réimsí an oideachais agus na hoiliúna agus spreagann sí gné Eorpach chóras oideachais na mBallstát a fhorbairt. Glacann sí páirt ghníomhach sa timthriall beartais a bhaineann le ET 2020.

A. Erasmus

Ina [rún an 14 Meán Fómhair 2017](#), d'admhaigh an Pharlaimint tionchar an-dearfach Erasmus+. Chuir sí i dtreis gur cheart go mbeadh an clár nua níos oscailte agus níos inrochtana, agus tharraing sí aird ar dheacrachtaí a bhaineann le haitheantas

[3]IO C 444, 10.12.2018, lch. 1.

do chreidiúintí an Chórais Eorpaigh Aistrithe Creidiúna (ECTS). D'iarr sí go gcruthófaí ríomh-Chárta Eorpach do mhic léinn chun rochtain ar sheirbhísí a thabhairt do mhic léinn ar fud na hEorpa. Leag na Feisirí béim ar an tábhacht a bhaineann le saoránacht ghníomhach, oideachas sibhialta agus féiniúlacht Eorpach a chothú tríd an gclár. An 13 Márta 2019, i gcomhthéacs Brexit, ghlac an Pharlaimint le [rún](#) freisin maidir le leanúint ar aghaidh le gníomhaíochtaí soghluaisteachta foghlama atá ar siúl faoi chlár Erasmus + i gcomhthéacs tharraingt siar an Ríocht Aontaithe as an Aontas.

Ina [rún an 28 Márta 2019](#) maidir le céad glúin eile an chlár Erasmus+, mhol an Pharlaimint an buiséad a mhéadú faoi thrí go EUR 41 billiún, rud a cheadódh méadú ar líon na rannpháirtithe agus béim ar leith ar dhaoine ar lú na deiseanna atá acu^[4]. Mhol Feisirí Eorpacha athbhreithniú a dhéanamh ar leithdháileadh buiséid chun na tosaíochtaí sin a léiriú, mar shampla, trí rogha a chur ar fáil d'fhoireann oideachais réamh-bhunscoile agus oideachais luath-óige chun páirt a ghlacadh i scéimeanna soghluaisteachta. Tá malartuithe gairmoideachais, go háirithe i réigiúin teorann, ina bpríomhthosaíocht sa chlár nua freisin agus beidh buiséad níos airde acu. Tá téacs críochnaithe an Rialacháin nua maidir le hErasmus le caibidil agus le comhaontú leis an gComhairle ag tús an naoú téarma parlaimintigh.

B. Oideachas agus fostaíocht

Rinne an Coiste um Chultúr agus um Oideachas (CULT) agus an Coiste um Fostaíocht agus um Ghnóthaí Sóisialta (EMPL) comhthuarascáil féintionscnaimh a tharraingt suas maidir leis an teachtaireacht ón gCoimisiún faoin 'gClár Oibre Nua do Scileanna don Eoraip'. Glacadh an rún sa Pharlaimint [an 14 Meán Fómhair 2017](#)^[5]. Mhol an Pharlaimint cur chuige iomlánaíoch maidir le forbairt oideachais agus scileanna, agus d'iarr sí ar na Ballstáit ní hamháin díriú ar scileanna infhostaitheachta, ach díriú ar scileanna atá úsáideach don tsochaí freisin. I measc saincheisteanna eile a luadh bhí cur chuige níos cuimsithí a fhorbairt maidir le himircigh a uas-scilliú, infheistíocht a dhéanamh in oideachas agus i gcúram na luath-óige, borradh a chur faoi dheiseanna foghlama ar feadh an tsaoil, an príomhról atá ag an bhfoghlaim neamhfhoirmiúil agus seachfhoirmiúil a fheabhsú mar aon le scileanna digiteacha, ETIM (eolaíocht, teicneolaíocht, innealtóireacht agus matamaitic) agus scileanna fiontraíochta a chothú.

Rinne CULT agus EMPL tuarascáil reachtach a tharraingt suas i gcomhar le chéile ar an togra ón gCoimisiún maidir le nuashonrú ar chreat Europass. Glacadh creat Europass nua an 18 Aibreán 2018 le [Cinneadh \(AE\) 2018/646](#) ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle.

C. Réimsí sonracha eile

Cuireann an Pharlaimint suim mhór freisin i dteachtaireachtaí ón gCoimisiún a dhíríonn ar réimsí sonracha oideachais agus oiliúna. Áirítear ar shamplaí díobh sin na rúin seo a leanas ón bParlaimint: rún an 15 Aibreán 2014 maidir le [teicneolaíochtaí nua agus acmhainní oideachais oscailte](#), rún an 8 Meán Fómhair maidir le [fiontraíocht i measc na hóige a chur chun cinn trí oideachas agus oiliúint](#), rún an 12 Meán Fómhair 2017 maidir le [hoiliúint bhreise acadúil agus cianoideachas mar chuid den straitéis Eorpach](#)

[4]Téacsanna a glacadh, [P8_TA\(2019\)0324](#).

[5]IO C 337, 20.9.2018, lch. 135.

[um fhoghlaim ar feadh an tsaol](#), rún an 12 Meitheamh 2018 [maidir le nuachóiriú an oideachais in AE](#) agus rún an 11 Nollaig 2018 [maidir leis an oideachas sa ré dhigiteach: dúshláin, deiseanna agus ceachtanna do dhearadh bheartas AE](#).

Pierre Hériard
01/2020

